

רבי ברכיה בן נטרונאי הנקדן

לחת לפתאים ערמה. לנער דעת ומזמה: רחש לבי דבר טוב. להשביע לבבות כגן רטוב: במשלי שועלים וחיות. הלא המה משלים שגורים בפיות: כל צאצאי עולם. וכבר בספר העלום: אנשים מכל הלשונות. אך דתי מדתיהם שונות: כי הגדלתי והוספתי עליהם. בהם וכיוצא בהם: חרוזים ושירים. מעולפים ספירים: יזכה בהם הקורא לכמה דברים. נחמדים מפז ומפנינים יקרים: כאשר עיני רואים. תחזנה מישרים:

אריה וחיות ובהמות

לופכי עשיר רבים נעם קרני הודו. ויסכסכו כי ימוך ומעט ידו

אריה זקן היה חולתו. וכסליו מלאו נקלה: ותקצר נפשו בעמלו. ולא נודע מה היה לו: אם ימות או אם יחיה. ולראות מפלת האריה: באו כל בהמה וחיה. מכל קצוי ארץ נשיה: יש מאהבה לראות אותו. ויש לראות תלאותו: ויש לקבל משלו הולך. ויש לדעת מי אחריו מולך: ויהלה עד לא נודע באמת. אם עודנו חי או מת: ויבא השור וינגחו. אולי תם לריק כחו: והעגל רמסו ברגלים. והשועל נשכו בבדל אזנים: ורחל בזנבה ממששת שפמו. ותאמר ימות ואבד שמו: וחתרנגול מנקר את עיניו. ויגרם כחציץ שיניו: וישב רוחו אליו ויתכונן. כי שטחו בו

אויביו ויקונן: הה ליום אשר תעבוני מתי סודי. וכי הפך כה ידי: והודי לאידי: ואשר היו לי מקדם לעבדים. היו עלי מושלים ורודים: ונהפכו לי לאויבים. אשר היו לי כאוהבים: ובראותו זה המרי. אשר הלכו עם נדיב בחמת קרי: ויתהפך על צירו. ויקונן על זה בשירו:

הה כי אריה	לפני עגל	רבץ ראשים	נשקו רגל
רגל אמון	נרמס בטיט	ובני שקר	נושאי דגל
ירד רודה	ואויל עולה	גם איש און	למאד יגל
אמת אל שפד	חה נכבשה	נצבה לימין	תכמו שגל
אין רגל אל	אמת כי הד	שקר לקחם	בשפת רוגל:

משל באדם מלא עושר וכבוד. כל אחד ואחד משכניו אותו יעבוד: ואם יניע יום אידו. כי ימוך ומטה ידו: מנגד יתעו ויעמדו. ומעליו יתפרדו: וצדקתו ממנו יסירו. וימאסו את אשר בחרו: גם כבודו בקלון יסירו. כן לעשיר שגורש שכניו לו יתכרו:

עכבר עם צפרדע ונשר

11

נזר כרה ויחפריו. וישלם לו כפרי נעלליו:

עכבר ישב על מפתן בית הריחים. וימלא קמה שפתים ומלקוחים: והנה השמש זרחה עליו. ובכפות ידיו ורגליו: ישתעשע וממשש בשפמו. במשפט אביו ובני עמו: ובחיותו שם בלא פחד ואימה. צפרדע עוברת לפי תומה: ותעמד לחקור כל עניינו. ואם אדון בבית הנו: ויען לו העכבר. לי הכית ולי הבר: לי הזרע במטרה. לאכלה ולא לסחורה: והנה בתי סתרי. ואמלא מרף חורי: ובנוח הריחים והשכב. סביבותם אני שוכב: ויספיק לי רוב מכולת. שניהם מלאים מלת: כה משפטי כל הימים. וכשומעי המון עמים: אתחבא בנקרותי. ומשם תצאותי: בראותי כי אין נבר. אז אלך לשבור שבר: ותרא הצפרדע לוכן על כל אבריו. על ידיו ועל חלקת צואריו: ותאמר לו מדוע לוכן ללבושיך. האם שיבה זרחה על ראשך: ויאמר לה עם לכן גרתי. ומסולת חמים טעמתי: והקמח עלי ירד. מפוזר ומפורד: כי לא נסגרו בפני דלתות. הקמחים והסלתות: ותאמר לו הצפרדע בערמה. כל חיך כפחד ואימה: מה תתהלל בסלת ומגד. והיו חיך תלואים לך מנגד: ומכל תבא אל האהל. תגע עדיך ותבתל: ומבני איש שם מקהלות. ורב מחיות קולות: וכל איש בך עוצר וחוכש. ומאכלך קשה ויבש: ובנדיך תמיד מעופרים. אך בגדי נקיים ונגערים: ובמשכנותי אין אורב. ומאכלי דשן וערב:

סביבותיך פחים. ומשכנותי מבטחים: שמע אמרי ומילי. וכל מהסורך
עלי: בואי אתי במרוצה. בסתר קנה וביצה: ותדיהנו בחלק שפתיה.
ותלך לפניו מושכת ויכותיה: והעכבר לא נזהר. עד בואם אל שפת
הנהר: ויאמר לצפרדע ואנה. ביתך אשר אתה שם חונה: ותאמר לו
מעבר הנהר הזה. ואתה מכל הדרי תחזה: הטוב והישר בעיניך. אך
שים אל הנהר פניך: לעבור מי מנוחות. כאשר יפרש השוחה לשחות:
ויאמר לה משכנותיך אשר אמרת אים. מי יעבור לנו אל עבר הים:
טוב לי לשבת בכיתי. כי לעבור הים לא ניסיתי: ופה אשב כל ימי
חלדי. כי ירמ הדרך לנגדי: ותאמר לו אדוני שמעני. כי תעבור במים
אתך אני: ונהרות לא ישמפוך. והרחיק שונאיך אשר רדפוך: את חומ
הזה ברגלי וברגלך אקשור. ויעמדו רגליך במישור: ואלך עמך לנחותך
הדרך. בצמיד פתיל אשר אקשור לך בירך: ובמעשה ובשמועה. לא
תאונה אליך רעה: ועתה בין אחים תפריא. עתה תראה היקרך דברי:
ויאמר אם כדברך ברית לך אכרות. גלי שוק עברי נהרות: הטתו
ברוב לקחה. ורוח חבורה עליהם נחה: וילכו צמדים הצפרדע והעכבר.
בצמיד פתיל אשר ברגליהם חובר: ובהניעים בעטקי תהום ומצולה.
ותחשוב הצפרדע להטביעו ולהורידו שאולה: ובהתחזק העכבר על פני
תמים. דרך הנשר בשמים: וירא אותם זה בזה מגולל. ויעט אל השלל:
אכזרי הוא לא ירחם. יפרוש כנפיו יקחם: ובפתיל הירך אשר יחדיו
נצמדו. יתלכדו לא יתפרדו: ויהי הנשר חש לאכול. וירא כי אל העכבר
לא יכול: כי צפר עור חזק על גבו. ושער שחור צמה בו: וישת אל
הצפרדע פניו. טובה למאכל ותאוה היא לעינים: ויבלענה בפעם אחת^{לפניו}
ולא שינה. ויפן העכבר אנה ואנה: וירא כי מוסרותיו נתקו. לנום
מתר רגליו התחזקו: וימלט רק הוא לבדו. והצפרדע אשר נקשרה
בצידי: נפלה בפה אשר יקשה. וחשב גמולה בראשה:

והמשל אראה באיש. אשר יחפור ויבאיש: לחרוש על רעהו רעה. לעשות חונף לדבר
תועה: וכל מיומתיו לעונשו. ישוב גמולו בראשו: ואמר שלמה בחכמתו. מרדף רעה
למותו: ואשא משלי:

פחיל אראה	אשר חובר	צפרדע	והעכבר
הלא נתק	ושם שוכר	אשר מלא	אסמיו בר
וגם נאכל	ולא נקבר	וגם נשבה	וגם נשבר
כיד נשר	אשר בחר	לכל ישוב	אלי מדבר
חמימים יש	בנו ארץ	ודורשי טוב	ונשקו בר:

זאב ושה בנהר

אִם לְבַלְעֵי יַפְנֵהוּ, וְאִם לֹל הוּא אִם אִחִיו יוֹנֵהוּ:

זאב לשכור צמאו על הנהר בא לבדו. ויפן כה וכה וירא והנה מרחוק
שה עומד לנגדו: ויכרא לו הזאב אותה השה למה עכרתני. לי היאור ואני

עשיתני: ויען
לו השה תמים.
דברים טובים
דברי נוחמים:
אדוני המלך לא
עכרתוך. אדון
לראשי כל ימי
נתתיך: ולשתות
מי נהר יצאתי
מאהלי. אם רע
בעיניך אשובה
לי: ולהשיב על
דברך עתלחשות.
וידבר הזאב אתו
קשות: ויאמר
לו מי אתה אשר
ממני לא תפתד.
האם זאב ומלה
ירעו כאחד: או
מי הוא אשר
יחדיו ראם. על
אפיקי מים

לשכור צמאם: מימי עכרת ולשתות לא יכולתי. והנה אשוב צמא על
עקב בשתי: ולי בפועל ובמבטא. אבוך הראשון חטא: זה ארבע
שנים במרד ובמעל ובפשע. ויען השה ולמה אדוני מתעולל עלילות
ברשע: ואני שה קטן עתה באתי. ועדיין לא הניעה שנתי: מה
תחרוש ברעך דברי ריבות. בנים לא יומתו על אבות: ויען לו כאשר

אני בעבורך צמא ונכלם. לא תוסיף לראותי עוד עד עולם: ויך את
השה ויפשיט עורו. וישמעהו ויאבל את בשרו:

והמשל לכל הולך אחר בצעו. כל הגדול מחבירו בולעו: וכן דרך קצת השופרים
והשופטים. אשר משפט אנשים מטים: וממול שלמה אחד יפשוטו. וכספם מכיסם
ילקוטו: ומאמר החכם שגור בפה. יש בלא משפט נספה: ואשא משלי:

פחאים אֲד	הבו פחי	ולצים אֲד	הבו לצון
ועשיר יִר	ענה עזות	לחרש שֶׁ	פחי רצון:

IV

תרנגול ואבן יקרה

כסול אם עיניו מחכמה יגרע. מואם בטוב ובוחר ברע:

תרנגול על אשפה עלה. והדומן ברנליו פזר וגלה: למצוא תולעים
למאכלו. משם חפר אכל ברנלו: וימצא ישפה אבן טובה. ולנקר עוד
באשפה לא אבה: ויאמר חשבתי למצא יתרון טוב בעמלי. תולע או
זבוב אשר ייטב לי: ועתה ישפה הנה מצאתיך. מה יתרון לי באשר
ראיתך: אמנם את נחמדת למראה. ואם ימצאך עשיר יתנאה: ותהי
בידו נקפצת. וזוהב טוב משובצת: ותאיר על אורך שבעתים. אך
עתה בין רגלים: תהי דרוכה ורמוסת. כי נפשי עליך לא חסה: באשר
לא אמצא בך הפצי. טוב לי תולע שלם או חצי: להשיב נפשי הרעבת.
ממציאת אבן טובה:

והמשל חרכת אחות. מכובד ממנו בוזת: ועיניו מצדיק יגרע. מואם בטוב בוחר ברע:
כנת משפטו וחוקו. לא יקרבנו רק בשעת דוחקו: ואמר החכם במשלו. בו לדבר יחבל
לו: ואשא משלי:

ולב איש יִר	הפוך מרצות	חכם לכב	כמועצות
כתרנגול יִר	עזוב ישפה	כתאשפה	בטיט חוצות
בלבו יִר	פרח נגע	וישוב אֲד	חרי הקצות
ונכבד יִר	היה נקלה	ומלא בוז	ובניאצות
לבין הבז	היתמשל	והצואים	למחלצות
ואבני גיר	מנפצות	לאבני חן	משובצות:

כלב וגבינה ומים

v

הנלמי מסתפק אף לו לא יאות. ועיניו לא ישנע אף לראות:

כלב בבית לקח גבינה. וישאהו בפיו אנה ואנה: ויפן כה וכה. ויקר על הנשר דרכו: ויתן במים את עיניו. וירא את צל הגבינה אשר בין שיניו: ויאמר בלבו אם היה לי. לחלקי מכל עמלי: גבינת המים ואשר

בפיו יחד. טובים השנים מן האחד: וישת עצות כנפשו. לכוף כאנמון ראשו: ולבלוע גם את החריץ אשר במים. וכפערו פיו והרחיב השיניים: לבלוע אשר לא הגיעו. נפל מפיו בולעו: אשר החזיק בו בתחלה. וקרח מכאן ומכאן עלה: מן המים ולא נשאר לו. מאומה מכל עמלו:

והמשל משלי שלמה לו יערב. יש מתרושש וחון רב: ואני ראיתי זאת חמדה. באיש לבו מלא חמדה: בכסף וזחב כבד. הכל חומר הכל אובד: ואמר ההכם הסתפק כמה שיש ברשותך. ואל תקנא באשר לזולתך: ואשא משלי:

טרף לכל חי נברא שמים כפל כטרפם חמדו פעמים
חומס וחומר טרפו על חק ימצא ככלב בגבינת מים
אמר לחוסף לו וגרע אוכל חשב להשיב נפשו יומים:

שועל ודגים

רָבִי יוֹעֲלִים לְפִי דְרָכָם. לְכַעֲלוֹהוּ זֹלָתָם בְּחֶכֶם :

שועל הלך על שפת הנהר. וירא כי דג אחד מיהר: לנוס ודג אחר רודפו. עד כי השיגו ובאיבה הדפוּ וינצו בין שניהם. ואין מציל ביניהם: זה על זה ירוץ בחימה. ולא דבר אתם מאומה: אכן נגש אצל המים. אולי ישלה במ שנים: או ילכדם ברשת ערמתו. אך מים הוצצות בפני תאותו: ויפן משם אל מקום אחר. ולדבר אליהם לא אחר: וכראותו שם דגים נצים. והגדולים את הקטנים לוחצים: ואדידיהם נשכו צעיריהם. ותכבד המלחמה ביניהם: ויקרא להם הכל אחד מכם סכל. כי השקט לא יוכל: הזאת הברית אשר ביניכם. הקהל חקה אחת לכם: כי כל אחד ישחית ריעו. הגדול מוכבירו כולעו: ובשצף קצף אותו ישסף. אם את כל דגי הים יאסף: לאמר לי עלינו מלכה. לא אצא מן המערכה: כאשר כל יום תפחדו ותרהו. ונלחמו איש באחיו ואיש ברעהו: ודרכם לנגדם ירט. גוי ממושך וממורט: ועל זה שנו תעו. דרך שלום לא ידעו: שמעו נא את טעם מילי. הטו אזנכם ולכו עלי: צאו משם ובאו הלום. בשמחה תצאו ובשלום: ואם תשמעו לעצתי. וברכתם גם אותי: צאו משם ליבשה. ויחדיו את הארץ נרשה: ואז שלום לכם ירב. ולא ישא גוי אל גוי חרב: כי אין בנו פורץ פרוץ. נחה שקטה כל הארץ: הן אתנו מיוש פראים. להחיות לב נדכאים: וכל שוכני ארץ בחדותם. ירונו על משכבותם: יומם ולילה לא ישבותו. לא ירעו ולא ישחיתו: ויען האחד אם אליך עלינו. האם תשפות שלום לנו: הן בהיותינו במי מנוחות. וסביבינו המשפחות: בשלום שודד יבואנו. יעלה הכורת עלינו: וממצודות בני אדם אנהנו נמוגים. ודיגונו רבים דייגים: וצדונו ציידים רבים. ונהמה כולנו כדובים: ואם ידעת מקום חנותינו. גם אתה הולית כמונו: אם אתה בהכמתך תאכל שד. בהתמך שודד תשוד: כי פתע יקומו שונאיך. ולא תצליה את דרכיך: ואיך את רשת מרמה עלינו שוטח. ובארץ שלום אתה בוטח: הלא לעוף השמים ולדגי הים ולחית השדה. לכולם יש אורב וצודה: כי גם בני אדם נלחמים מקנאה אשר ביניהם. גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם:

והמשל לחזק מן היועצים לפי דרכם. ולהשמר ממתק חיים: כי כפתע הארץ רבו

חנפני לה. ופני הדור פני כלב : ולחזהו כל איש ואיש ממוקשו. החכם עיניו כראשו :
 ואשא משלי :

פני הדור	פני כלב	ודבריהם	בלב ולב
כמו חמאה	דבר פיהם	והמחשב	כמו חלב
ומצו את	שדו גילי	כמו יונק	בעת חולב
מרגלים הם	אבל אין כס	יהושע	ולא כלב :

בלב ורחלה וארי ואב ודוב

VII

רעה גדולה לחץ חקר. נוטל חקטיב על דבר שקר :

הכלב צעק צעקה גדולה. לארי ולשופטיו על רחלה : ויאמר לו אדוני על עבדיך תרחם. כי זאת הרחלה לחם : ננבה אמש מאתו. אשר לפחיתתי אצרתיו : ותען הרחלה אין זה אמת. אשר ימצא אתו מעבדיך ומת : ויאמרו השופטים לכלב היש לך עדים. אשר בדבריך מנידים : ויען הכלב הן דברי נכוחים וכנים. ואעידה לי עדים נאמנים : הזאב והדוב ראו אותה בביתי. אשר נכנסה בו בלי רשותי : ותלחם החביאת בין רגליה. אל תחמלו עליה : ויצו העדים ליום המועד להניד מאמרם. כאשר יחפצו בכבודם ויקרם : ויועצו יחד העדים. להיות במאמרם נצמדים : ומלת השקר אל רעותה מחברים. חברות אשה אל אחותה בשקרים : ויגע היום ולמשפט נגשו. והשופטים חקרו ודרשו : אשר ירדו שוחד על ידיהם. דרך אחד לשניהם : להעיד על כל דבריו. גם השופטים היו בעוזריו : על כן יצא משפט מעוקל. ויאמר לרחלה לשלם במשקל : הלחם אשר כננבה לקחה. ותשב שוממה ונאנחה : כי אין לה כל בביתה. ותמכור את גיזתה : והגוזזים נאספו שמה. רחל לפני גוזיה נאלמה : ותקן לחם מצמרה. הנגזות מעל עורה : אשר לא גולה השיבה. ותוסף עוד לדאבה : כי החום ממנה ירף. והשמש הפך אליה עורף. והגיע הקור וחורף : ובשרה מן הקרח תסמר. כאשר לא נשאר על בשרה ועורה צמר : מיאנה להנחם. על אודות הלחם : ועל בניה הקטנים רבו יגוניה. רחל מככה על כניה : והסתיו נכר והשלג הגיע עד הירך. ותמת שם רחל בדרך : והדוב והזאב והנשר אשר כל אחד מיחל. כבא פקודת וקץ רחל : באו עד המערכת. אשר שם הגבילה מושלכת : ויאמרו בשכרינו ובעדותינו. הכשר יהיה בן שינינו :

משלי שועלים

והמשל בדור חרבות שיניו. בהתחברות לאכול "עיניו: וכל אחד יעיו פניו. ויהי ביניהם ^{לע} עניו למשטמה: על לא חמס עשה ולא מרמה. וזה על מומו יבקר: ומושל מקשיב על דבר שקר: ואשא משלי:

הה כי לשחל נחפך שועל חם לבני ריק יגשוק נעל
לבישו מעילים מועלי מעל חוקם למעל בן בלועל
יגעל וגם ישחה בכסף רעל ויבעלו בו עובדי בעל
לא ימצא יתרו ככל פועל כובע ושריון לו ולא יתעל
גם מודדי הון כמלא שעל ראו אשר ירד ולא יעל:

VIII

משל זאב ועגור

העוגר לחטאים ורעים. די שזרו ממנו הנלע מפגעים:

זאב חלה פני הארי להניע עריו כל המונג. כי עצם גדול נשאר בנרונו:
עד כי לא יכול לשאת ראשו. ותבחר מחנה נפשו: כי העצם סחצו.

ובמקום צר לחצו: ויועק בהמה והיה ועוף כולם. מקטנם ועד גדולם:
ויבאו עד תכונת הזאב. וימצאוהו משמים וכואב: וישאל להם עצה. ^{לע} תחננו

להוציא העצם חוצה : ולא יכלו לענות אותו. כי אמרו זאת ערמתו : ותואנה הוא מבקש. להיות לנו למוקש : לבלענו כשאלו חיים. ועתה נערים סוד ונהיה נקיים : ויהי בדברו להם לא אחת ולא שתיים. וימס לבכם ויהי למים : ויועצו כולם יחד. ויאמרו פה אחד : יהי מכורך בורך. הנה לעגור צואר ארוך : ופה הזק וחד וצר. ויציא את העצם מן המיצר : ואם לא איפא מי הוא. קרא אתו אין כמהו : ויקרא לעגור וידבר על לבו. אך מרורות פתנים בקרכו : ויפתהו בדבריב. וידר לו נדרים : אם יוציא העצם לשלם לו גמולו. להיות מושל בכל אשר לו : ויאמר העגור פתח פיך ואחזה. אם אוכל להסיר מעליך את המות הזה : ויפער הזאב פיו לכלי חק. ויעמדו כולם מרחוק : כי יראו מגשת אליו. וירמו מעליו : והעגור את העצם בין שיניו הפניע. באשר פיו עד צוארו הגיע : ויוציאהו מצוארו. וישאל ממנו את שכרו : ויען לו הזאב עזות. מי שמע כאלה מי ראה כזאת : הלא עז אני מן החיה ומן הבהמה. וסביבות שיני אימה : ופי למרוף ולהשחית חקה. מי בא בפי כמוד ונקה : העת נמלטת מבין שיני ולא הנקתיך. משנה שכר שכיר שלמתיך : לך מאתי פן אשימך חלל. והיתה נפשך לך לשלל :

והמשל באיש אשר שכנו וכברנו. בכל אשר יחפוץ ויטנו : ויעבור אותו כמאמצי קחו. וזה יאמן את לבו ויקשה את רוחו : ואם ישאל ממנו את שכרו ועמלו. ופעלו לא יתן לו : ככה יעשו הנבלים. איש קשה ורע מעללים : ואשא משלי :

ונשען בעשרו ועולות ונהל ויעבור ברעו כעבר באהל ויעליל עלילות ברשע בעת ישאלו זה שכרי אסוף לי ותקחל ויען ברה חיש וצא מגבולי כטרם אני לך להוציא אבהל שאולה יקוה יצועו ולא יחזה יום אשר יורח אור ויהל :

כלבה הרה וכלבה

IX

המשלע זולמו עליו. ירכיבו עד יחיה נעליו :

כלבה אחת בית ללון חומדת. כי קרכו ימיה ללדת : וחסתיו הולך וקרב. ותבא אל רעותה לעת ערב : אשר בית וחדר בנבולה. ותבך ותתחנן לה : לשמוע את צעקתה. ולאסוף אותה הביתה : עד אשר תפולט מן התלאה. ותפליט בטן המלאה : ותחמול עליה ותאמר ראה ביתי לפניך. עשו הטוב בעיניך : וצאצאי מעיך בקטנותם. שבי עד גמליך אותם : והכלבה שם נחה ושקמה. עד אשר ילדה והמליטה :

כדמותה בצלמה כלבים. ובעיני גברת הבית לא טובים: כי גדלה צעקתם. ולא זרו מתאותם: זירבו ויעצמו. בשר אכלו ועצם עצמו: שבעו וירם לבם. ובקרבם ישימו ארבם: ולא ישאירו בבית מחיה. ותאמר הגברת אל הנכרית רעיה: צאי מביתי ומעלי סורי. וגורי באשר תגורי: כי אין לי עם צאצאיך נופש. והכלבים עזי נפש: ותמיד מכעיסים אותי. ולזעקתם גנזלה שנתי: אויה לי כי גרו משך עמי. שותי מימי אוכלי לחמי: ותקצר נפשי בעמלם. ואני מחשה מעולם: ותען לה כשפת חלקות הנכריה. גברתי הכבודה והנקייה: תנתן נפשי כשאלתי. ועמי בבקשתי: ועם קרבתי תשנאי אצלך. שלח תשלח את האם והבנים תקח לך: כי אמרו צאצאי והמוני. שובי אל גברתיך והתעני: עוד לא יחרץ כלב באזניך לשון. ותטיבי לי חסדך האחרון מן הראשון: והניחי לי עד יעבור החורף והקור. ובעת הזמיר בית אחר נחקור: ואל תורידו שיבתי בדם שאולה. פן יאכלני חורב ביום וקרח בלילה: אם בעת הזאת בני בלי אהל ישארו. וכלבת הבית עליה רחמיה נכמרו: ותאמר שלי שלך וביתי ביתך. כשאלתך ובקשתך: וכבא עת הזמיר. את לבם שמו שמיר: הנכריה ובניה. והגברת אומרת באזניה: הימיני או אשמאלי. צאי את ובנייך מאהלי: לא תקום פעמים צרה. למה זה את מתנכרה: לשלם רעת תחת טובה. והנכרית כזה את ניבה: ותועץ בלבה ושכלה. למען הרחיקה מעל גבולח: ותאמר לה כי הבית שלי. צאי את ממגרשי ומגבולי: והנלוים עליך הוציאי מעמי. מהרו וצאי מתוך עמי: ויבהילו לצאת אותה. ותלך נכאבת היא וביתה: ובני הנכרית יירשום. ויבאו הרועים ויגרשום:

המשל

והמשל באיש נעים וערב. אשר בעל התפוכות יקרב: ומכירים לו בצדיות. בקרב ביתו עשה רמיה: ובעת תולך ושוב. דברי מרמות יחשוב: ואם יום שמח בחבורתו. שנים יאכל לסחרתו: ואמר החכם בחכמתו. יש צדיק אובר בצדקתו: ואשא משלי:

בחי אמונות	ותולם	שממו ואין איש	ככולם
דובר נכוחה	ויושר	הזמן הדימם	וכילים
חונף ושקר	יחיה	חם מח ונסחר	ונעלם
ירדו שאולה	ישרים	עלו גלוים	בסולם
ואיש עמיהו	יקרב	לו רע מקום טוב	ישולם
ואשר יגרה	בחנף	מי הקשה	וישלים
משיב בטוב רע	יעור	מראות מאירות	בתלם:

עכבר בית ועכבר יער

X

מקס: זולוט יסלר מכלן ומכלן קרמ. ויסיס מר נורח:

עכבר הבית נסע ממקום ונולדתו. לראות בעיר אחרת משפחתו: וילך כל היום עד כי פנה לערוב. וירא והנה יער אצלו קרוב: ובו עכברי יער משתעשעים בעדן נפשם. ויפגע במקום וילן שם: יעם עכבר בר אשר שמח בו. ויגד זה לזה כל לבו: וירא את מאכליו ואת משקיו. וידו חלקתה להם בקו: העשבים ולכל הנלוים עמם. ושורש רתמים לחם: ויאמר אל עכברי היערי. רגלך תאחו באשורי: ומחר אניעך עמי. ואשקך משקיי ותאכל לחמי: וטוב לך יום אחד בחצרי מאלף הנה ביער. במצור ובמצוק וברוח סוער מסער: עם חוסר כל מאכל. ובעת הסתיו איך תוכל: למצא מחיה והעשבים יבשו. ויושביהם קצרי יד חתו ובושו: ואתה מן החרכים מציץ. יבש חציר גבל ציץ: בא אתי ושא ראשך. ואתן מעדנים לנפשיך: ויסיגוהו לכא מן היער לעירה. למקום חמה ושעורה וזרע במגורה: ויהי כבואם אל בית לחם. ויאמר עכבר הבית עליך ארחם: ראת נתתי את ביתי לפניך. ואכול כטוב בעיניך: וכאשר חמה אוכלים וחוננים. קמה ולחם בשר ודגים: ויבא שם האדם כדרבו. לקחת לחם מכסת הערבו: וינס עכבר הבית ויתחבא בסכו. ועכבר היער נחבא אחריו. ולא פחד כואת מנעוריו: וכאשר משם האדם נפרד. אזי עכבר הבית מנקיזו ירד: ויצאו אלה ואלה ממגרשם. מן החורין אשר חבאו שם: ועכבר הבית בדגן ובקמח שלח שן. ואכל ושבע ורשן: והיערי מרחוק עמד. לראות מה יעשה לאשר אתו נצמד: כי נבעת מן האדם אשר ראה. סמר בשרו ונפשו נכאת: על אם הדרך אשר בא בו. וינחם ויתעצב אל לבו: ועת שב זה מבית סתריו. ויאמר אל עכבר תבית אשריו: אשר מזה בשלום יפרד. ולא יהיה עוד ירא וחרד: כי מעת אשר עזבתי מלוני. עון עקבי יסוכני: אראה ביתך דוד ומקומך. כי לא אוסיף לגור עמך: ותפחד בריתגו הפך. בא בצור ותטמן בעפר: מפני האדם מן ינודך כחרמו. והאורב מגיח ממקומו: כל חייך כעם וזעם. ולחם סתרים ינעם: ולמה הוצאת על מקום היער דיכה. טוב פת חריבה ושלות כה: מבית מלא זכחי ריב. כי לכל אדם (אדם) אשר יקריב: תגום בחפזה ותכהל. להתחבא מאהל אל אהל: ובמקומי אמצא שיר ורון. הדר הכרמל והשרון:

והמשל למבקש גדולות ונפלאות. יניח הטוב והנאות: ולא יסתפק בחלקו. ולחם חקו: יבקש לעלות במעלות נוספות. ולרוב ילך לחרפות: בא זה ואכזר את זה. וגם את השני יבזה: אז יאמר בפה ובלשון. אלכה ואשובה אל דרכי הראשון: כי טוב לי אז מעתה. ולפעמים ירד מטה מטה: ויחיה מר צורה. וישאר מכאן ומכאן קרח: ואשא משלי ואומר:

טוב פת חריבה לי ושלוח בת מכרבור אבוס ומריבה
טוב לי כאתכה כר מלא קמח ממעדנים וכס איבה
טוב לי מעט ירק בבטחון מצבי מקום איבה ומרהבה
לכן בכיחך שב ועל תחור בית זר וזעף אף ולהבה:

XI

משל שועל ונשר

החומס לרב גדלו ועשרו. סוף יאכזר גם את יקרו:

שועל הלך באחד הננים. ועמו צאצאיו שועלים קטנים: וימש הנשר על האחד וישאנו. וירא השועל כי האחד איננו: ולא ידע אם נונב או נחבא. או נשבר או מת או נשכה: וישא עיניו וירא והנה הנשר ישאהו על אברתו. וירם קולו ויבך ויצעק לקראתו: לאט לי לבני והשיבהו. והארכת ימים אם תנקהו: למה תכריתנו ממשפחתו. אשר לא עמלת בו ולא גדלתו: שמע השכל ודעה. ולמה תתנרה ברעת: ויען הנשר מי אתה אשר אחרי דלקת. מה לך כי זעקת: ולא אבה שמוע לקולו. והשועל הלך בדרך למולו: עד בואו אל יער גבה קומה. וימלא השועל חמה: כי הנשר השליכו אל קנו לגזליו. וירא השועל כי לא יכול לעלות אליו: ויקרא לו לאדיב את נפשיך. אשרוף את קומת ארויך ומבחר ברושיך: וישם השועל אש כבדיו. צמר ופשתים יחדיו: עלי עץ ועצים יבשים. ונעורת וקוצים קשים: ולמדורה עצים הרבה. והאש תוקד בו לא תכבה: ושלה את בעירו ובער בצמר ובפשתים. ויאמר תמות נפשי עם פלשתים: וישרף בני עם הנשר ובניו. בטרם יהא מאכל בין שיניו: יהיה עמהם כלה. הנה לאש נתן לאכלה: וכראות הנשר האש הגדולה זעק זעקה גדולה ומרה. ויאמר לשועל קח בנך אשר נפשו לך יקרה: וכבה את האש אשר הצתה כחרוניך. למה נמות לעיניך:

והמשל לכל שולח יד בשלומיו. ומתחלך באשמו: חומר וחומס וגזול ולוקח. יבאיש יביע שמן רוקח: ביען כי הוא עשיר וחזק ועליון. שולל וכוזב עני ואביון: גם כי בתחנונים ידבר לו רש בלשונו. כמו פתח חרש יאמס אזנו: לסוף נבעו מצפונו. ויקסן גם הוא בעיניו: ואשא משלי ואומר:

לכר	שפל ורשע	יגרה גבר	גבור
דבר	ירד ויחליק	קפו זה הוא	עת ית'
כבר	אל תפקדה כי	ארוני לחמא	סיו נא
לכר:	לאב ואח לי	מתי ואחי לך	נח'

משל אריה ועז ורחל ופרה

XII

מתחבר עם מי שממנו גזל. לסוף כבודו יל:

אריה הלך לטרוף טרף. לנפול ירך ולכרות עורף: לצוד ציד להביא.

ועם חברת בן
לביא: עז ורחל
ופרה. ובכואם
תוך היערה:
אמרו כל אשר
יפגע חלל נפל.
הלאימצאו יחלקו
שלל: ויראו
צביה וילכדוה
בשחיתותם.

ויאמרו אל הארי
להראותם: מה
ירצה ממנה
למלא ספקו. ומה
יגיע לכל אחד
לחלקו: והארי
חקרי לבו גדולים.
וימינו להלמות
עמלים: ויאמר
להם שמעו נא
עצת. לא תוציאו
מן הבשר חוצה:

הצבייה נפלה בגורלי. אני מצאתיה כולה שלי: חלק ראשון כי אני
מלך. והשני כי הייתי הולך: אחריה במרוצת והשנתית. חלק שלישי כי

לי חלקתיה: כי אני גבור מכל היקוב. חלק הרביעי מי יקום: להפרידו מן השלשית. מי יענני על זאת קשה: לקחת אותה שלא כרצוני. לא אכחד כי יעורני: וזמי הוא לפני יתיצב. להפר דין מפני נחצב: ויחי בשמעם מעניו. רגזו וחלו מפניו: ומכל השואל חלק ישחק. ונער בו ונס ממרחק: ואחר אשר נסו לקולו. כל הציד נשאר לו:

והמשל לאדם המתחבר. עם חזק ממנו אם ירבר: משותפות שביניהם. העשיר או כארי נוחם: וישב לו דבר בועמו. אין לו חלק ונחלה עמו: והטוב חגלה צדקתו. כצאת השמש בגבורתו: ואשא משלי:

ואם דרוש דרש חבורת עשיר רש בלא גורל נגרש כמו רעי הארי בעת שאלו חלקם בגורל אל חיקם השיבם חיש ריקם בועף אף וחרי:

XIII

משל עורב ושועל

גדול כח הסלסו.
על כי סלסו נדח
הסלסו:

עורב עלה על
התאנה. ובפיהו
נשא נבינה:
ושועל עומד תחת
העץ. חושב
בתחבולותיו

ויועץ: בגבינה
אשר רצה. איך
יורידנו ארצה:
ויקרא אל העורב.
חדוד היפה
והערב: הטוב
והנעים והנחמד.
אשר כל אליך
נצמד: אך אם
כל יפום אצליך.

לא דמו כיופיים אליך: ואם נסית שירים לשורר. על כל העופות
 תשתרר: ותהיה כליל כיופי. באשר אין בכך כל דופי: ראה אם קול
 לך לפי יופי קומתו ויופי נוצה. או לא יראה ולא ימצא בכך כל שמצה:
 ויאמר העורב בלבו אשמיע לו קולי. ויוסף מהלל על מהללי: ויפתח
 פיו וירם קולו. והגבינה. חיש נפלה מנורלו: ותפול אצל ראש השועל.
 ויאמר ממנד שמים מעל: בא לי זה מן קול מרים. לא אשמיע עוד
 בקול שירים: וילך לו אל ארצו. כאשר מצא מן העורב חפצו:

גד"כ
 לגבלו

המשל לאנשי גובה המתנאים. והמחנפים והרמאים: יפתום בכחשיהם. ובתרמית מיליהם:
 על כן הזהר מן המסית ואל ישיאך דמותו. מראתו וגובה קומתו: ואל יקחד בעפעפיו.
 במרמות פיו יחמס כפיו: ואשא משלי ואומר:

ג"ל ומחם

פתיחני דוד ואפת היות פתי כי כן חוכל
 אבל גרול מהסכלים לעושה את עצמו סכל:

משל חמור בלב ואדם

XIV

הקמחא תביא להחלוות. דצר בלתי ילוח:

בלב קטן היתה. בבית הפקיד מן הקריה: פתו יאכל היקו ישכב. עמי

ילך העת ירכב: ובבית החמור אורב. כי האדון הכלב יקרב: וכי ישחק

בו לרגעים. כאשר היו שני רעים: ויאמר החמור בלב. לא נופל אנכי מכלב. אילך גם כן לאדוני: אולי ככלב יקרבני: ואחבקהו ואנשקהו. ובלשוני אלחכהו: ואשים עיני על עיניו. ואת פני אצל פניו: ואתחבר אתו. לעומת מחברתו: וכל מלבושיו אנאול ואדרוך. מחוט החיך ועד השרוך: בזאת הדבר אכתן. אם אני ככלב אמצא חן: וירץ החמור אצל אדוניו. וילחכהו סביב אזניו: ויחבקהו בשתי רגליו. וירם את קולו עליו: וראשו אל ראשו נצמד. כאשר מן הכלב למד: ומפה אל פה הקיפו. עד כי מכסאו הדפו: ויאכר האדון מי אתי אלי. הוציאו תחמור מעלי: כי גדלה לו התרדת. ותקהל כל העדה: זה ברומח וזה במקל. וזה באבנים יסקל: זה בשבט מכה החמור. זה אומר הך רק את נפשו שמור: וירדפו החמור עד אבוסו. הלום כל ניוו וכריסו:

המשל לאיש שובב. רחב עינים וגבה לבב: וישחרר בגאותו. ולא יתכן לאיש כמותו: וברצותו להיות נושל. פתע פתאום יבא כושל: ויהדפנו ממצבו. ואין איש מאזין אל ניבו: ואשא משלי ואומר:

לפני שבר איש דרכיו מעקש לפני כבוד שפלות לו למוקש
הזכור מי מצא מלוכה ונבא כאשר שב מן האחווה לכבש:

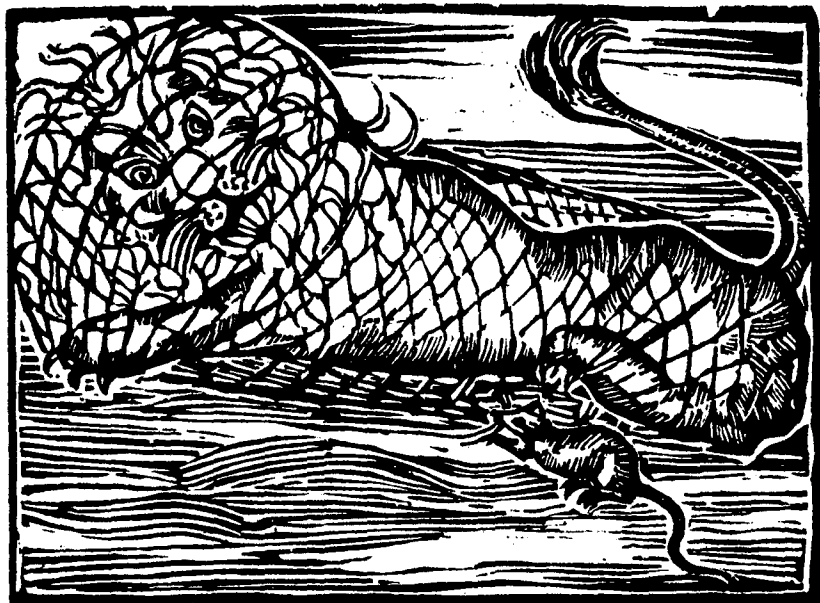
XV

אריה ועכבר ורשת

עונ לסיח עונ ומטיב לכל. כי יש עם וזמן לכל חסך לסיח יכול:

אריה נרדם במקום מדבר. וידרך עליו העכבר: עד תקיצו משנתו. ויפן לראות מי אותו: אשר מלך גדול כמהו. ברגלים ירמסו: ויתבונן כי בצדו. העכבר עומד לכדו: הוא היה כי אין זר אתו. ויאמר הניע עתו: ויקרא לו עכבר נבזה. משפט מות לך אחזה: כי תקיצותני ובזיתני. ולמה זה עברתני: זרון לבך השיאך להיות עלי צועד. ואנכי היודע ועד: ולא אוכל להתעלם. עתה נמולך אשלם: ויען לו העכבר בלב נשבר. הלא אנכי נבר ובר: אחלה נא בכל אני. יכנסו דברי באזני אדני: ואל יחר אפך בעבדך. ושכך קצנך בחסדיך: כי אתה יכול לעשות מה שלא ניסית. ולא תוכל להשיב מה שעשית: ואם לבך בקרבך חם. נא מודה ועוזב ירוחם: ידעתי כי עתה נמכלתי. אבל שניתי ולא זדתי: כי מי שלח ידו במשיח ה' ונקח. ולא מצאחו מכשול ופוקה: אך הלילה למלך גדול וגבור. לשלוח ידו בעכבר נבזה לשבור: ובאמרו ככה נכמרו עליו רחמיו. ויכרות לו את ברית שלומיו: ובשפתי

רצון אליו קרא. השמר והשקט אל תירא: ויהי בחצי הלילה. באישון חשך ואפילה: עת שאנת הכפירים. הארי שאנ לטרוף באחד היערים: ויפול ברשת מזורה. ויועק זעקה גדולה ומרה: וכאשר התחזק לקום הרשת החזיקתהו. תעה לבבו פלצות בעתתהו: ותדר שנת העכבר לקולו. וילך עדיו ויסצאהו בסבך מראשו ועד רגלו: ויאמר לארי מי אתה כי הקיציתני. ויען לו הארי הנני: ויאמר העכבר הנה העם אשר מאסת

בו. צא נא והלחם בקרבו: אך בא עת והגיע זמן. אשר לשלם גמולך אהיה נאמן: להצילך מפח יקוש יש לאל ידי. כחסד אשר עשית עמדי: כי אקבץ לי חברים. להשחית רשת והמיתרים: ויאמר לו הארי אדני מהרה. טובה חכמה מנכורה: וצדיק אתה ממני. אך מרשת זו תוציאני: והעכבר את חביריו חיבר. ויעש לו כאשר דבר: ויכריתו כלם בשיניהם הרשתות. ויהיו ברנע כרותות: ויאמר לו הארי עתה גמולך עלי. כי העמדת במרחב רגלי: ויפן העכבר וילך לדרכו. והארי שב שלם אל סכו.

והמשל מן האביונים והעניים. אשר מפשע וממרד נקיים: נגד העשירים אשר בשכונותם. ואם יחטאו להם בשגגתם: הלא חמם העשירים. על השגגת מכפרים: וכבא להם יום למשיכים צד"כ אידם. העניים בכל חוזק ידם: בהם ירובקו לעזור. כאשר ירבק האזור: כי יש אוהב רבק

מאת. ויש איש אם אחיו תוך אח: לא יעיל נפשו משריפתו. ואמרת החכם צרופה: כאמרו כי אדם גדול כענק. פתאום בזבוב קטן יחנק: ושאלו לחכם אשר חפץ ביקרו. למי יאחב יותר אחיו או חבירו: ויען להם שמענו נא דברי. איני אוהב אחי עד שיחיו חבירי: ואשא משלי ואומר:

מטיב	לך טובו גמול	אם יר	שנא ברע	חמול
כי יש	בעת צר יעזור	מחר	ואם כווי	חמול
לכך	בך השפל למול	איש חם	וראש עקש	קמול:

XVI

משל יונה ופשתן

אשר לעגה לא ישמע. באחרית עינו נגרה ולא תדמה:

יונה ראתה זרע פשתן. כי ביד הזורע ניתן: ויפיצנו על האדמה. ותמלא חיונה חמה: ותאמר אל כל העופות. חזקו נא ידיים רפות: אחד מכם לא יגרע. נצא לחוץ נאכל זרע: אשר זרע אדם עקש. פן יהיה לנו למוקש: כי עובדי שריקות. יעשו רשתות דקות: לצוד כל בעלי כנף. הן בארץ הן בענף: ולכבי נד בראותי הזרע פעמים. כאשר ינוד הקנה במים: ויאמרו לה על עצתה. אין לב ליונה פותת: או מחשבה נפלא ממנו. עמק עמק מי ימצאנו: ויוציאו עליה דבת. כי ממרום היתה נסכה: ובראותה כי בזו דבריה. ותספר לקרוביה ומכיריה: אשר יעשה להם האדם. וכי קרוב יום אידם: ויאמרו רק זועת. הבין שמועה: ויאספו כל המשפחה. למצא להם פדות ורוחת: וכל אחד בלבו מקונן. מפני חמת המציק אשר כונן: ויפתו הזורע בלשונם. בשיחם ובפזב מענם: ויאמר להם בחוריכם תשכבו. כטוב בעיניכם שבו: אם אשמאילה או אימינה. אל תלכו אנה ואנה: והיונים במשכנותם בטחו. כימים אשר נחו: והאיש מן הזרע אשר זרע. עשה מצוקים וכל מוקש רע: ויפול ברשת מצודתו כל עוף כנף למינהו. אך היונים ביום תהוא: אשר היו על ארובותיהם. לא בא קול נוגש להם: ושאר העופות קוננו בעובד פחת. ולא מצאו להם נחת: ולא נמלטו רק היונים בארובות. מאלה הסבות:

והמשל לאשר עצת לא ישמע. או באחרית עינו נגרה ולא תדמה: עת יראה כי אזלת ידו. וים אידו יכבה נר הודו: ויאמר לבי ועיני חיו בעוכרי. כי לא שמעתי לקול מורי: ואשא משלי ואומר:

ערלות אוני סכל בחקם ולכו מן חבונות רק ורקם
ולא נוהר לקול מזהיר ולכן יהי נקרא אשר נפל ולא קם
וערום יראה רעה ונסתר בעת רבים זמן פתע הריקם
וזה ליום אשר מאן שמוע ליוחנן גדליה בן אחיקם :

משל צרעה ונמלה

XVII

ספר משכח... הסכלות. ולא יהיו עיניך רוחות וכלות :

צרעה באה אל נמלה. ותשאל לה ממאכלה : כי למאד ידה קצרה.
ואין לה חטה ושעורה : והנמלה הפנה עורף. כי גם אין לה לבוש
לעת החורף : ותבוזה מאמרה ולענה. ותאמר אחריתך תונה : וראי נא
ממי נעמתי. כי בימי הקציר נרדמת : ולחוק לא הכנת מאכל. כמה
יהיה הלב סכל : הנותן לך את אשר אצר. דעי כי ידי לך תקצר :
כי מה עשית עת הקציר. נראה דשא גלה חציר : וכל היקום ללקוט
נמו. איש לפי אכלו לקטו : ולהכין לחורף כל נחוץ. אמר עצל ארי
בחוץ : כי אשר ירצה דגן לקצור. זרועו שבלים יקצור : כמוני אשר
נשאתים על שכמי. והכנתי בקיץ לחמי : ותען הצרעה כל עת הזמיר.
בעת ימלא הענלה עמיר : למדתי לשיר שיר נעים. והרבתי עלי רעים :
ויברחו מלכי יגוני. כי ישרו השירים בעיני : והם אמרו כי קולי ערב.
ועתה אכלני חורב : וקור ורוח וקרח. היו עלי לטורח : ותאמר הנמלה
המן הטרון והיקב. יושיעוך עתה עקב : למדת בשירים קולך. ולא
חשבת אל מאכלך : ואם את מקוננת בארזים. ואם צוארך בחרוזים :
תלכי נא אל בית עשיר. הטיבי נגן הרבי שיר : למלא נפשך כי תרעב.
הן מאמריך אלי תתעב : לכי מעלי והפרדי. כי תעבור כל מתי סודי :
באשר אני שפלת קומה. וכי אין כח ועצמה : מלאתי כל טוב אהלי.
אך אם חכמתי חכמתי לי : ואת לא תתפרנסי בשירים. כבא הקרח
ממזרים : כי קרעים תלכיש נומה. ועצלה תפיל תרדמה :

המשל למתעצל להמצא סוף ביתו. הישמעו אחרים צעקתו : כי ישן בקציר נרדם. לאיש
ההוא יחשב דם : ואשא משלי ואומר :

בני צלח	רכב עבור	רחוב ועיר	כחום צבור
לעת סתיו	כסות וסות	ושור וישה	ואך בבור
ועין ימין	אויל נקור	ופיו בלום	ישן שבור :